

MORİTANYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2025

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	9
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	12
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	15
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	17

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Moritanya’da, yürürlükteki gümrük kanunu ile düzenlenmiş antrepo rejimi, dahilde işleme rejimi, hariçte işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi, transit rejimi ve ihracat rejimi uygulanmaktadır. Ancak söz konusu rejimlere ilişkin tecrübe ve idari düzenlemeler bulunmadığından uygulama öngörülebilir değildir.

Moritanya, ekonomik amaçlarla ithalata zaman zaman kısıtlamalar getirmektedir. Özellikle bazı tarım ürünlerine Aralık-Nisan dönemlerinde ithalat yasağı gelebilmekte, ülkede üretimi bulunan çimento, makarna gibi ürünler ile et ithalatında koruyucu önlemler alınmaktadır. Bu tür idari düzenlemeler önceden bilgi verilmeksizin aniden yürürlüğe konulmakta ve genellikle bu uygulamalar kamuya ilan edilmemektedir. Tedbirler ise asgari gümrük kıymeti uygulaması ve miktar kısıtlamasından ibaret olmaktadır.

Aşağıdaki ürünlerin ithali güvenlik, sağlık veya din ahlakı nedenleriyle yasaktır (yeni Gümrük Kanunu'nun 157. maddesi):

- Sağlık, veterinerlik ve bitki sağlığı mevzuatı tarafından öngörülen koşullar altında, belirlenmiş ülkelerden gelen hayvanlar ve mallar;
- Narkotik ilaçlar ve psikotrop maddeler;
- Ordu veya ulusal güvenlik güçleri için amaçlanan silahlar, silah parçaları ve mühimmat dışında savaş silahları, silah parçaları ve savaş cephaneleri; (Silah, cephane, askeri üniforma ve süs eşyalarının ithalatı ancak yetkili makamlarca yapılabilir.)
- Ahlaka aykırı veya kamu düzenini bozması muhtemel tüm nesneler;
- Üzerinde insanları yanlış bir şekilde Moritanya'da yapıldığına veya Moritanya menşeli olduklarına inandıracak şekilde motif taşıyan yabancı menşeli ürünler;
- Plastik poşetler

Gümrük kanunu alkollü içecek veya domuz eti ithalatını yasaklamaz. Yasaklanmış veya kısıtlanmış ürünlerin ithaline yetkili bir devlet kurumu tarafından izin verilebilir. Balıkçı teknelerinin ithalatı, balıkçılıktan sorumlu Bakanın ön iznine tabidir. Petrol ürünleri ithalatına ise özel bir rejim uygulanmaya devam etmekte olup ithalat izinleri petrol ve enerjiden sorumlu bakanlık tarafından verilir.

Ayrıca, Moritanya'da ithalatı yasak olan veya izne tabi olan bitki ve bitkisel ürünler için üç liste bulunmaktadır.

Bunun yanında;

- Ticari faaliyetler, ayırım gözetmeksizin Moritanyalılara ve yabancılara açıktır.
- Herhangi bir düzenli ithalatçı, ithalatçıların merkezi siciline kayıtlı olmalıdır.
- İthalatçı, yılda en az 86.000 ABD doları tutarında ithalat yapıyorsa, gümrükten bir vergi kayıt numarası (TIN) almalıdır.
- Sermayesi en az 14.000 ABD doları olan herhangi bir şirketin Vergiler Genel Müdürlüğü'nce verilen bir kayıt numarasına (NIF Kodu) sahip olması gerekir.

- Moritanya, ÷lke çapında 27 g÷mr÷k dairesine sahiptir: bunlardan üç÷ madencilik, biri balıkçılık sektöründe, biri Nouadhibou Serbest Bölgesi'nde ve ikisi de hidrokarbon ürünlerde ihtisas g÷mr÷kleridir.

G÷mr÷k Tarifeleri

İthalatta, CIF kıymet üzerinden %0, %5, %13 ve %20 oranlarında g÷mr÷k vergisi tahsil edilmektedir.

Ayrıca;

- G÷mr÷k rejimine bakılmaksızın, beyanname başına 300 MRU oranında bilgisayar ücreti alınır ve tüm ithalatlar % 1'lik bir istatistik ücretine tabidir.
- 2011 yılından bu yana, HS21'den HS98'e kadar olan ürünlerin ithalatının CIF değeri ne, minibüsler, ilaçlar ve tarımsal araç ve gereçler hariç olmak üzere, kültür ve sporun teşviki (PCS) için % 1'lik bir vergi uygulanmaktadır.

İthal ürünler (bağışlar hariç) ayrıca, sınai ve ticari karlar üzerindeki vergiden (% 25 oranında BIC) tamamen düş÷lebilen sabit oranlı bir asgari vergi (IMF) ödemesine tabidir. 2011'deki son düzenlemeden bu yana, bu vergi CIF g÷mr÷k değeri nin % 2,5'i oranında tarh olunur. MFI ayrıca, ihraç edilen balık ve madencilik ürünlerinin değeri nin % 2'si oranında uygulanır.

Tüketim vergileri yalnızca ithalat için geçerlidir.

Ürün:	Tüketim vergileri (sadece ithalata uygulanır)
Çimento	Ton başına 300 MRU (8.6 USD)
Beton inşaat demiri	Ton başına 1500 MRU (Genel Vergi Kodu - CGI)
Çay	(% 20) ad valorem
Toz şeker	(% 7,5)
Tütün ürünleri	Kanser araştırma vergisi CIF değeri nin % 7'si
Tüm tütün ürünleri	% 60
Kanatlı eti ve yenilebilir sakatat	(% 20)
Yoğurt ve diğeri tatlı süt ürünleri	(% 60)
Kazı kazan kartları	(% 15)
Maden suyu	(% 80)
Alkollü içecekler	(içeceğinin niteliğine bağli olarak % 195'den % 294'e kadar).
Makarna	% 30

İç Vergiler

Moritanya'daki standart KDV oranı% 16'dır ancak %0 ve %18 oranlarına tabi mal ve hizmetler de vardır. Yerli ürünlerde, mal ve hizmetlerin teslimat fiyatlarına KDV uygulanır. İthalatta KDV, CIF değeri (gümrük değeri), artı ithalat vergileri ve tarife ile varsa tüketim vergisi dahil olmak üzere vergiler temelinde hesaplanır. Tüccarlar ürünlerini satarken KDV tahsil etmelidir. KDV ödemeleri takip eden ayın 15'ine kadar yapılır.

Kurumlar vergisi ise;

Fiili normal rejime tabi şirketler için: Net vergilendirilebilir karın% 25'i veya ikinci miktar birinciden daha büyükse vergilendirilebilir gelirin % 2'si olarak ve minimum 100.000 MRU tahsilat koşuluyla,

Gerçek ara rejime tabi şirketler için: Net vergilendirilebilir kârın% 25'i veya ikinci miktar birinciden yüksekse vergilendirilebilir gelirin% 2,5'i olarak,

İnsan, mal veya araç kiralamasına bakılmaksızın kara taşımacılığı yapan şirketler için: Net vergilendirilebilir kârın% 25'i veya eğer ikinci miktar ilkenden daha büyükse CGI tarafından sağlanan ölçüğe göre araç başına sabitlenen miktar kadar,

Gerçek normal veya ara rejime tabi olan ve karı zanaat balıkçılıktan gelen şirketler için: Net vergilendirilebilir karın% 25'i olarak, Uygulanır.

Kişisel İşletme Kâr Vergisi (IBAPP):

Fiili normal rejime tabi vergi mükellefleri için: Net vergilendirilebilir kârın % 30'u veya ikinci miktar ilkenden daha büyükse vergilendirilebilir gelirin % 2,5'i olarak ve minimum 125,000 MRU tahsilat koşuluyla,

Gerçek ara rejime tabi şirketler için: Net vergilendirilebilir kârın % 25'i veya ikinci miktar birinciden daha büyükse vergilendirilebilir gelirin % 2,5'i olarak,

İnsan, mal veya araç kiralamasına bakılmaksızın kara taşımacılığı yapan şirketler için: Net vergilendirilebilir kârın % 25'i veya eğer ikinci miktar ilkenden daha büyükse CGI tarafından sağlanan ölçüğe göre araç başına sabitlenen miktar kadar,

Gerçek normal veya ara rejime tabi olan ve kârı balıkçılıktan gelen şirketler için: Net vergilendirilebilir kârın % 25'i olarak, uygulanır.

Sabit oran rejimine tabi mükellefler için: Cironun% 3'ü oranında uygulanır.

Bunların yanında:

- %10 oranında arazi gelir vergisi (IRF),
- Matraha göre % 15,% 25 ve% 40 oranlarında maaş ve ücret vergisi (ITS),

- %10 oranında menkul sermaye vergisi – IRCM,
 - Yerleşik olmayanlar tarafından verilen hizmetler için %15 stopaj vergisi,
 - %14 oranında mali işlemler vergisi – TOF,
 - %15 oranında sosyal güvenlik işveren payı,
- Uygulanmaktadır.

Kâr üzerindeki vergi yükü yaklaşık % 67 oranında olup, yıllık vergi ödemelerinin sayısı 33'tür.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Standardizasyon, sertifikasyon ve akreditasyon faaliyetleri sanayiden sorumlu bakan tarafından koordine edilir ve izlenir. Ulusal standardizasyon, metroloji ve kalite geliştirme sistemi aşağıdaki organlardan oluşur:

- Özellikle hükümete bu alandaki ulusal politikayı tanımlamada yardımcı olmaktan ve bu alanlarla ilgili herhangi bir stratejik konu hakkında görüş bildirmekten sorumlu Ulusal Standardizasyon ve Kalite Geliştirme Konseyi;
- Belgelendirme kuruluşlarından gelen akreditasyon talepleri hakkında görüş bildirmekten sorumlu Moritanya Akreditasyon Komitesi;
- Henüz faaliyete geçmemiş olan Ulusal Standardizasyon ve Metroloji Ofisi;
- Ulusal Teknik Komiteler;
- Tarım-Gıda Standartları Komitesi (2016 yılında Başbakan'ın kararıyla oluşturulan Pirinç ve Buğday Komitesi), Elektroteknik Komite, Yolsuzlukla Mücadele Komitesi, İnşaat Komitesi (çimento ile ilgili teknik düzenlemelerle) ve maden sularıyla da ilgilenen Kimya Komitesi.

2010 yılından bu yana yaklaşık on teknik düzenleme gıda ürünlerini (özellikle yemeklik yağlar ve buğday unu) ve maden sularını kapsamaktadır. Diğer ulusal kurumlar tarafından benimsenen hükümler, başka teknik düzenlemeler de getirmiştir.

DNPQ, ulusal bir laboratuvara sahiptir.

Denetimler, ağırlıklı olarak balıkçılık, ilaçlar ve hidrokarbonlar dahil olmak üzere gıda ürünlerinin hijyen ve güvenliğine odaklanmaktadır. Tüm balıkçılık faaliyetleri için denetimler ve analizler Ulusal Balıkçılık ve Su Ürünleri İnceleme Ofisi'nin (ONISPA) laboratuvarı yoluyla yapılır. Hayvanların veteriner muayenesi ise sınır karakollarında ve limanlarda yapılır. Sığırlar ayrıca sınır karakollarında ve limanlarda veteriner muayenesine tabidir.

Ayrıca Moritanya, Arap Akreditasyon Konseyi üyesidir.

Moritanya, 29 Nisan 2002'de FAO Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesine (IPPC) katılmıştır. Aynı zamanda Uluslararası Hayvan Sağlığı Örgütü (OIE) ve FAO Codex Alimentarius Komisyonu üyesidir.

Bitki türlerinin, türetilmiş ürünlerin, toprağın ve taşınmaları için kullanılan ambalajların Moritanya'ya ithalatı, menşe ülke tarafından verilen bir bitki sağlığı sertifikasının ibrazına tabidir. Tarımdan sorumlu bakanlık, 2002 yılında, bitki türleri, türetilmiş ürünler ve ithalatı

yasak olan, ön izne veya sadece ibrazına tabi olan diğer ürünleri gösteren üç ayrı liste yayınlamış olup, bazı hayvanların ithalatı da ön izne tabidir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Standardizasyon ve Kalite Teşvik Dairesi'nin (DNPQ) yetkilerini güçlendirmek için 14 Ekim 2014 tarih ve 198/2014 sayılı Kararname ile bir Ulusal Standardizasyon ve Metroloji Ofisi kurulması öngörülmüş ise de bu ofis henüz faaliyete geçmemiştir. Bu nedenle test ve belgelendirme kabiliyeti sınırlıdır ve daha çok gıda ve tarım ürünlerinin ithalatında, menşe ülkeden sunulan belgeler esas alınmak suretiyle uygulanmaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Zorunlu etiketleme gereklilikleri, gıda ürünleri, sigaralar ve kibritler gibi bir dizi ürüne uygulanır. Etiketleme her zaman Fransızca ve / veya Arapça yapılmalıdır. Gıda ürünleri için etiket, ürünün doğasını, içerik maddelerini ve miktarını, ayrıca üretim yerini ve son kullanma tarihlerini açıklamalıdır. Ayrıca, Moritanya'daki veteriner eczanelerini düzenleyen 6 Nisan 2009 tarih ve 2009-102 sayılı Kararnameye göre, hayvanlar için amaçlanan ilaçlı yemin ambalajında, tam bileşiminin yanı sıra üretim tarihini ve son kullanma tarihi bulunmalıdır.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu

çerçeve; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması hususunda yetkili merci Endüstri ve Madencilik Bakanlığı'dır. Yazar hakları konusunda ise Kültür Bakanlığı'na bağlı Kültürel İşbirliği ve Yazar Haklarının Korunması Dairesi yetki sahibidir.

Moritanya, 16 üyesi bulunan Afrika Telif Hakları Örgütü'ne (Africa Intellectual Property Organization-AIPO) üyedir. Telif hakları hususundaki mevcut düzenlemeleri 1977 tarihli Bangui anlaşmasına dayanmaktadır.

Bunların yanında Moritanya Dünya Telif Hakkı Örgütü (WIPO)'ne de üye olup, Telif Haklarının Korunmasına İlişkin Paris Konvansiyonu'nu da imzalamıştır.

Bununla birlikte fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin işlevsel bir mekanizma bulunmamaktadır.

Dağıtım Kanalları

Ülkede ilaç tedarik ve dağıtım ağı dışında düzenli ve merkezi bir tedarik zinciri bulunmamaktadır. Bununla birlikte bir ürünün distribütörü olmaları halinde düzenli ithalat ve dağıtım yapabilecek kapasitede toptancı ve ithalatçı-perakendeciler bulunmaktadır. Kredi kartı kullanımı yaygın olmadığından online alışveriş sistemi ve kargo taşımacılığı gelişmemiştir. Fakat kapıda ödeme sistemine ve bulut hesaplar arası transfere dayalı çevrimiçi alışveriş siteleri kurulmaya başlanmıştır.

Tüketici Tercihleri

Tüketicilerin tercihleri gıda sektöründe Fransız etkisi altında kalmış görünmektedir. Fakat bunda piyasadaki gıda ürünlerinin büyük ölçüde Fransız ürünlerinden ibaret olmasının da etkisi olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Hazır ve dondurulmuş gıda ürünlerinde Batı Avrupa tarzı fast food ürünler tercih edilmekte olup, paket servisi yaygındır. Süt ve süt ürünlerinin yoğun tüketimi vardır.

Hazır giyim sektörü açısından ise yerel kıyafetler tercih edilmektedir. Erkeklerin hemen hemen tamamı "darra", kadınlar ise "melafe" denilen, kendine has kesimi ve kumaşı olan geleneksek kıyafeti, bir kesime mensup kadınlar ise geleneksel Afrika kıyafetini giymektedirler. Bu kıyafetlerle birlikte ise terlik giyilmesi yaygındır. Bunun yanında batı tarzı kıyafetler az da olsa giyilmektedir.

Otomotiv sektöründe ise pazara Toyota marka araçlar, yaklaşık %70 oranında bir pazar payıyla, hakimdir. Bunun en önemli nedeniyse diğer marka araçlar için yeterli bakım-onarım servis uzmanlığı ve yedek parça temin imkanının bulunmayışıdır.

Bunların yanında ÷lkede müstakil villa tarzı, 8-10 odalı ve avlulu evlerde ikamet edilmektedir. Bu evler basit inşaat teknikleriyle inşa edilmekte, herhangi bir ısı izolasyonu uygulanmamaktadır. İklim ve belirtilen yapısal şartları nedeniyle her evde birden fazla klima cihazı bulunması zorunlu olmaktadır. İç dekorasyon hususundaysa evlerin çoğunda Türkiye açısından demode olan desen ve modellerde ürünler kullanılıyorsa da modern tasarımda halı, mobilya ve aksesuarlar rağbet görmekte, yeni yapılarda modern tarzda dekorasyon da tercih edilmektedir.

Her sektörde piyasadaki ürün çeşitliliği çok az olduğundan, alıcılar o esnada ihtiyaçlarına en uygun ürüne yönelmekte olup, herhangi bir ürünün tercih edilip edilmediğini tespit etmek zordur. Bu nedenle tüketici tercihlerine adapte olmuş bir arzdan ziyade, pazarda mevcut ürün yelpazesine göre şekillenmiş bir genel tüketim alışkanlığı bulunduğu da söylenebilir.

Ayrıca en dikkat çekici tüketici alışkanlığı, ürünlerin kalitesini belirleyen vasıflarının yahut teknik özelliklerinin bilinmeyişi ve bu hususları tespiti yönelik sorgulama da yapılmamasıdır. Bundan dolayı gıda ürünlerindeki alışkanlıklar gibi istisnalar saklı kalmak kaydıyla, kabaca aynı amaçla kullanılabilecek (halı, mobilya, elektronik eşya, makine vb.) ürünlerin model veya fiyatı gibi özellikleri tüketicinin tercihi açısından teknik özelliklerinden daha belirleyici olabilmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

GSYİH'nin yaklaşık %45'i hizmet sektöründen elde edildiği halde Moritanya'da profesyonel satış teknikleri uygulamasına rastlanmamaktadır. Zira nitelikli iş gücünün bulunmayışı, ülkenin kalkınmasının önündeki en büyük engeller arasında sayılmaktadır.

Bu şartlar altında satışı etkileyen unsurlar; mağazanın lokasyonu, görünürlüğü, fiyat seviyesi ve ürün çeşitliliği olmaktadır.

Toptancılar açısından ise fiyat en belirleyici unsurdur.

Ülkeye ihracat yapabilmek için öncelikle ihracatçıların doğrudan ithalatçı veya ithalatçının temsilcisiyle temas sağlaması gerekmektedir. Bunun ardından ürünün fiyatı belirleyici olacaktır. Ülkede vadeli ticaret yaygın değildir. Bu nedenle ithalatçının güvenilirliği, alım kapasitesi gibi hususlar göz önünde bulundurularak sağlanacak finansal kolaylıklar satışı olanaklarını arttıracaktır. Fakat Moritanya'ya ihracat söz konusu olduğunda prensip olarak ödeme yönteminin peşin ödeme olmasının tavsiye edildiği unutulmamalıdır.

Kamu İhaleleri

Ülkede ulusal ve uluslararası fonlarla desteklenen altyapı ve üstyapı inşa süreci devam etmektedir. Bunun yanında maden sahalarında da geliştirme ve bakım faaliyetleri mevcuttur. Başta Kamu İktisadi Teşebbüsü mahiyetindeki Ulusal Sanayi ve Madencilik Şirketi (SNİM)'in yatırımları olmak üzere, madencilik, altyapı ve inşaat projelerine ilişkin ihaleler açılmakta, yine

bakanlıklar da görev alanlarına ilişkin olarak ihale yoluyla alımlar yapmaktadır. Bu ihalelerin uluslararası ihale olması halinde doğrudan katılım mümkün iken diğer ihaleleri alan yerel firmalar da ülkedeki teknik kapasite yetersizliği nedeniyle yabancı bir firmayla çalışma ihtiyacı duymakta, özellikle tedarik ihaleleri tamamen ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Diğer taraftan milli gelirin paylaşılmasında ihaleler siyasi yönü de olan önemli bir işleve sahip olduğundan, isabetli yerel firmalar ile işbirliği halinde olmak kamu ihalelerini kazanmada avantaj sağlamaktadır. Ülkedeki ihalelerin (www.beta.mr) ve (www.armp.mr) adreslerinden takip edilmesi mümkündür.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Tarım sektörü milli gelirin yaklaşık %28'ini sağlamaktadır. Nüfusun yarısı hala çiftçiliğe ve hayvancılığa bağlı olsa da, birçok göçebe ve çiftçi 1970'lerde ve 1980'lerde tekrarlayan kuraklıklar nedeniyle şehirlere göç etmek zorunda kalmıştır.

Yağışların yılda 430 mm'yi aştığı yerlerde, darı ve hurma, sorgum, fasulye, tatlı patates, mısır ve pamuk yetiştirilmektedir. Mevsimlik tarım, barajların yukarısında, su basan nehir kenarlarında ve Sahel Bölgesi'nin vadilerinde uygulanmaktadır. Buralarda darı, sorgum, fasulye, pirinç ve karpuz yetiştirilir. Sulu tarım, su kontrol projeleri tarafından sağlanan alanlarda ve kuyu suyunun mevcut olduğu vahalarda uygulanmaktadır; buralarda mısır, arpa, darı ve sebze yetiştirilir. Bölgenin 19. yüzyıldaki ana ihracatı olan Arap sakızının üretimi ise çok az düzeydedir. Moritanya'da tarımsal üretim, kuraklık nedeniyle 20. yüzyılın son çeyreğinde azalmaya devam etmiştir. Üretim 1970 ile 1980 arasındaki dönemde yaklaşık üçte iki oranında düşmüş olup, Moritanya gıda ihtiyacının çoğunu ithalatla karşılamaktadır.

Ülkenin tarımsal gelişimi özellikle know-how eksikliği nedeniyle istenilen seviyede değildir. Tarım sektörü ülkeye ilgi duyan yabancı yatırımcılar açısından fırsatlar sunmaktadır.

Ülkenin kıyı suları dünyanın en zengin balıkçılık alanları arasındadır. Balıkçılık, bütçe gelirlerinin yaklaşık % 15'ini döviz kazancının ise % 45'ini sağlamaktadır. Moritanya, yılda toplam 1.800.000 ton balık işlemektedir. Ülke, balıkçılık sektörünü düşük fiyatlı balık unu hammaddesi tedarikinden sofralık balık üretimine yönlendirmek üzere düzenlemeler yapmaktadır.

Sanayi

Sanayi esas olarak madencilik ve balıkçılık endüstrilerine odaklanmıştır ve bunun dışında üretim çok sınırlıdır. Balık unu ve sofralık balıkçılık ürünleri işleme tesisleri dışında yem fabrikaları, un fabrikaları, çimento fabrikaları, plastik boru fabrikası, kütükten profil üreten bir demir çelik fabrikası bulunmaktadır.

Hizmetler

Moritanya, Atlantik Okyanusu'na 700 km sahil hattı, UNESCO dünya mirası listesinde bulunan iki doğal parkı, Chinguetti, Ouadane, Tichitt ve Oualata antik şehirleriyle turizm potansiyeline sahip olmakla birlikte 2007 yılında yaşanan bir dizi Avrupalı turistin kaçırılması olayı bu sektörün gelişimini engellemiştir.

2016 yılında 3.300 yatak kapasitesine sahip bulunan ülkeyi 2003 senesinde 13 bin turist ziyaret ettiği halde bu sayı 2017 yılında 3 bin turiste gerilemiştir. Bununla birlikte inşaatı devam eden 5 yıldızlı otellerin hizmet sektörünün öncüsü olması beklenmektedir.

Uluslararası yolcu taşımacılığı yapan acentelerinin çoğunluk hissesi bir Moritanya vatandaşında olmalıdır. Tur operatörlerine yabancı katılımı konusunda herhangi bir kısıtlama yoktur. Ancak sadece Moritanya vatandaşları rehber olabilir.

Bunların yanında, kişi başı gecelik konaklama üzerinden 5,7 USD tutarında turizmi geliştirme fonu tahsil edilmektedir.

Milli gelirde hizmetler sektörünün payı daha çok niteliksiz iş gücünün sağladığı döviz kazandırmayan hizmetlere dayanmaktadır.

Madencilik

Moritanya'nın önemli maden kaynakları arasında demir cevheri, altın, bakır, alçıtaşı ve fosfat kayası, doğalgaz yer almakta olup, uranyum ve ham petrol için araştırmalar devam etmektedir. Madencilik ürünleri, Moritanya'nın toplam ihracatının yaklaşık dörtte üçünü oluştursa da aynı zamanda ekonomiyi dünya emtia piyasalarındaki fiyat dalgalanmalarına hassas hale getirmektedir. Madencilik aynı zamanda büyüyen bir kamusal gelir kaynağıdır ve 2006 ile 2014 yılları arasında kamu gelirlerindeki payı toplam gelirin % 13'ünden % 30'una yükselmiştir.

Enerji

Moritanya'nın enerji ihtiyacının yaklaşık yarısı, Senegal Nehri üzerindeki hidroelektrik tesislerinden karşılanmaktadır. 2003 yılında Nouakchott'ta açılışı yapılan bir elektrik santrali ise başkentin ihtiyaç duyduğu gücün üçte birinden fazlasını tedarik etmektedir. Devlet, güneş enerjisi ve rüzgar enerjisinden elektrik üretimi için yatırımcı arayışı içerisinde. Bunun yanında Moritanya 2023 yılından itibaren AB ile yeşil enerji üretimi konusunda işbirliğini geliştirmektedir.

Bunun yanında Moritanya sularında bugüne kadar dokuz sahada keşif yapılmış olup, bunlar; CHINGUITTI (2006'dan 2018'e kadar üretim yapıldı.), TIOF, WALATA, LAABEIDNA, BANDA, PELICAN, FAUCON ve en önemlisi 2018 yılından bu yana geliştirme çalışmaları süren ve BP tarafından yüzer platform ile 2024 yılında LNG üretime başlaması öngörülen Greater Tortue Ahmeyim (GTA)'dir. GTA alanı, Moritanya kıyısındaki C-8 bloğuna ve Senegal'deki Saint-Louis Profond açık deniz bloğuna yayılmıştır. Saha kıyıdan 120 km açıkta, 2.850 m su derinliğinde yer almaktadır.

Greater Tortue Ahmeyim (GTA), Moritanya ve Senegal'in deniz sınırında yer alan bir açık deniz sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) projesidir. Proje, BP, Societe des Petroles du Senegal (Petrosen), Societe Mauritanienne des Hydrocarbures (SMH) ve Kosmos Energy ortaklığında ve BP'nin operatörlüğünde geliştiriliyor. Senegal ile Moritanya'nın paylaştığı okyanus sınırındaki AHMEYIM Sahasındaki rezerv miktarının 450 milyar m3 olduğu tahmin edilmektedir. Senegal ve Moritanya'ya teslimatın sahaya en yakın kıyıya boru hattıyla teslim suretiyle

gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bunun yanında Moritanya 2024 senesinde yeşil hidrojen alanında önemli anlaşmalar yapmış olup, bunlar; Aman Projesi: Moritanya Hükümeti ve yenilenebilir enerji geliştiricisi CWP, yeşil hidrojen üretim tesisinin inşasına ilişkin 40 milyar ABD doları değerindeki bir projenin geliştirilmesi için bir Mutabakat Zaptı imzalamıştır. Proje kapsamında ülkenin kuzey çölünde Dakhlet Nouadhibou ve Inchiri kıyı bölgelerinde 8.500 km²'lik bir alanda 30 GW (18 GW rüzgar ve 12 GW güneş) enerji ve bundan 1,7 milyon ton yeşil hidrojen ile 10 milyon ton yeşil amonyak üretmesi bekleniyor. Bu üretim, komşu ülke Fas'ın yıllık enerji tüketiminin neredeyse üç katı. Bu projenin Moritanya'nın GSYİH'sını 2035 yılına kadar %50-60 oranında artırması bekleniyor.

Nour Projesi: Chariot, Eylül 2021'de Moritanya Hükümeti ile yeşil hidrojen için bir anlaşma imzaladı. Proje için beklenen kapasite 10 GW'tır. Bu proje, 2030 yılına kadar dünyadaki en büyük yeşil hidrojen projelerinden biri haline gelebilir. Yaklaşık 14.400 kilometrekarelik kara ve deniz alanına yayılmış olup, yeşil hidrojen üretmek amacıyla elektroliz için güneş ve rüzgar kaynaklarından güç üretmesi öngörülmektedir.

Ayrıca Moritanya 2024 şubat ayında yeşil hidrojen üretimi için Mısırlı şirket Infinity, B.A.E. menşeli Masdar ve Alman Conjuncta'nın da aralarında bulunduğu uluslararası şirketlerden oluşan bir konsorsiyum ile toplam değeri 34 milyar USD olarak yansıyan bir projeye ilişkin mutabakat zaptı imzaladığını duyurdu. Moritanya Petrol, Enerji ve Maden Bakanlığı açıklamasında, üç şirketten oluşan konsorsiyumla imzalanan mutabakat zaptının üç aşamada yeşil hidrojen üretim kompleksi geliştirmeyi amaçladığını belirtti. Bu kapsamda başkent Nuakşot'un kuzeydoğusunda yeşil hidrojen ve türevlerine yönelik bir üretim kompleksi oluşturulacak ve 8 milyon tona kadar yeşil hidrojen veya eşdeğeri yenilenebilir yakıt üretililecek. Projenin ilk aşamasının 2028 yılına kadar faaliyete geçmesi bekleniyor.

Benzer şekilde yeşil hidrojen üretimine ilişkin olarak AB ile de işbirliği her geçen gün gelişmekte olup, bu süreçte yeşil enerji ile düşük maliyetli ve düşük karbon izine sahip demir çelik üretimine başlanması da planlanmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Moritanya’da olağan mesleği her ne olursa olsun çoğu kişi ticaret yapmak veya bir ticari faaliyette aracı olmak için arayış içerisinde. Özellikle taraflar arasında bağlantı sağlayarak komisyon almak yaygın bir faaliyet ve yerleşik bir teamüldür.

Herhangi bir iş ortağı bulmaya yönelik bir aracından yardım istendiğinde, o aracı ve hedef kişiye/firmaya ulaşıncaya kadar iletişim zincirinde yer alan araçlar, anlaşma sağlanması halinde komisyon talebinde bulunacaktır. Bu nedenle iş ortağını doğrudan, aracısız tespit etmek önem arz etmektedir.

İş görüşmelerinin ise sadece doğrudan ilgili kişilerin katılımıyla gerçekleştirilmesine, özellikle tercüman bile olsa Moritanyalı üçüncü bir şahsın görüşmede yer almamasına özen gösterilmesi tavsiye edilmektedir. Zira Moritanyalı iş insanları gizliliğe çok önem vermekte ve iş planları hakkında bir Moritanyalının yanında konuşmaktan imtina etmektedir.

Ayrıca iş müzakerelerinin beklenenden uzun sürmesine hazırlıklı olunmalıdır. Zira Moritanya’da hem acele etmemek, işleri zamana yaymak genel davranış tarzıdır hem de kesin bir dille reddetmek çok nadir bir davranıştır. Olumsuz bakılan bir konuda bu tutum net olarak ifade edilmek yerine genelde eylemsizlik tercih edilir. Dolayısıyla müzakerelerde en baştan, karşı tarafın istekli olması halinde yerine getirmesi gereken işlemler içeren bir eylem takvimi ortaya koymak faydalı olacaktır.

İş görüşmelerinde ilk toplantıda insani bir sohbet ile başlanması ve karşı tarafın ilerlettiği ölçüde iş konusuna girilmesi, daha sonra tekrar buluşma imkanı var ise mümkün olduğunca iş konusunun ikinci görüşmeye bırakılması, büyük ölçekte projeler görüşülmeden önce karşı tarafın sizi ve firmanızı, faaliyetlerinizi tanımasına imkan verilmesi uygun olacaktır.

Para Kullanımı

Moritanya’nın para birimi Moritanya Ugiyası’dır (MRU). Ticari hayatta nakit kullanımı yaygındır. Kredi kartı kullanımı yok denecek kadar azdır. Ancak ön ödemeli on-line bankacılık sistemiyle alışveriş giderek yaygınlaşmaktadır. Çek kullanılsa da tek başına muteber bir ödeme aracı değildir. Çek ancak teminat gösterilmesi halinde yahut kişisel ilişkiye dayalı olarak kabul görebilmektedir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. 2025 yılı başında yapılan değişiklik ile kapıda vize uygulaması kaldırılmış olup, vize başvurularının ülkeye gelmeden önce online ortamda yapılması ve vizenin onaylanması sonrasında ülkeye giriş esnasında 65 USD, 60 avro veya 2.500

MRU harç ödeme yapılması gerekmektedir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri Moritanya'ya yapacakları 90 güne kadar ikamet süreli seyahatlerinde vizeden muaftır.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

- Mevlid Kandili (1 gün)
- 28 Kasım Bağımsızlık Günü (1gün),
- Ramazan Bayramı (2 gün),
- Kurban Bayramı (3 gün),
- 1 Mayıs İşçi Bayramı (1 gün),
- 25 Mayıs Afrika Günü (1 gün),
- 1. Muharrem (1 gün),
- 1 Ocak (1 gün),

Yerel Saat

Yerel saat, Türkiye yerel saatine kıyasla 3 saat geridedir.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Moritanya'da tanınan başlıca şirket türleri şunlardır:

I. Ortaklıklar:

1. Şahıs şirketi

- Sosyal sermaye: Sermaye kavramı yok
- İştirakçi sayısı: Bir
- Ortakların kalitesi: Gerçek kişi
- Ortakların sorumluluğu: Kişisel mallara ilişkin toplam ve süresiz.

2. Genel ortaklık (SNC)

- Sermaye: Ortaklar tarafından serbestçe belirlenen sermaye
- İştirakçi sayısı: Minimum 2
- Ortakların kalitesi: Gerçek kişi
- Ortakların sorumluluğu: Aynı oranda müşterek ve müteselsil sorumluluk.

3. Sınırlı Ortaklık (SCS):

- Sermaye: Ortaklar tarafından serbestçe belirlenen sermaye
- İştirakçi sayısı: Minimum 2
- Ortakların kalitesi: Gerçek kişi
- Ortakların sorumluluğu: Genel ortaklar, borçlardan müştereken ve müteselsilen sorumludur, sınırlı ortaklar ise zararları payları oranında üstlenirler.

II. Sermaye Şirketleri:

1. Limited şirket (SARL)

- Sermaye: Ortaklar tarafından serbestçe belirlenen sermaye
- Ortak sayısı: Minimum 1 ve Maksimum 50
- Ortakların kalitesi: Gerçek veya tüzel kişi
- Ortakların sorumluluğu: Sermaye paylarıyla sınırlıdır.

2. Anonim şirket (SA)

- Sermaye: Minimum 500.000 MRU
- Ortak sayısı: Minimum 1
- Ortakların kalitesi: Gerçek veya tüzel kişi
- Ortakların sorumluluğu: Sermayeye sınırlıdır.

3. Basitleştirilmiş anonim şirket (SAS)

- Sermaye: Minimum 4.000.000 MRU
- İştirakçi sayısı: Minimum 2
- Ortakların kalitesi: Tüzel kişi
- Ortakların sorumluluğu: Sermayeye sınırlıdır.

4. Paylarla sınırlı ortaklık (SCA)

- Sermaye: Minimum 500.000 MRU
- Ortakların kalitesi: Gerçek veya tüzel kişi
- Ortakların sorumluluğu: Sermaye paylarıyla sınırlıdır.

Bir şube veya acenta açılması için gerekli belgeler ise şunlardır;

- Usulüne uygun olarak doldurulmuş ve imzalanmış tek pencere başvuru formu,
- Yasal temsilci için vekaletname,
- Ana şirketin dosyası (Ana Sözleşme, imza sirküsü vb.),
- Ana şirketin faaliyet belgesi,
- Şubenin / acentenin adres belgesi (tapu, kira sözleşmesi vb.),
- Banka hesap bilgisi (RIB, Banka sertifikası vb.).

Başvuru ücreti yaklaşık 14 USD tutarında olup, işlem süresi dosyanın sunulduğu tarihten itibaren ortalama iki gündür.

Şirket Kurma Prosedürü

Balıkçılık ve madencilik gibi kritik sektörler dışında yerli ortak olmaksızın yabancılar tarafından şirket kurulabilir.

Tüm işlemler Moritanya Yatırım Teşvik Ajansı (APIM) nezdinde kurulan Tek Pencere (Single Window) sistemi aracılığı ile basitleştirilmiş bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Ajansın internet sayfasından (<https://apim.gov.mr>) bilgi **edinilebilir**.

Bunun yanında, şirket kuruluşunda başlangıç sermayesinin miktarına bağlı olarak, bu sermayenin %1 ila %2'si oranında maliyet ortaya çıkmaktadır. Bu işlemler 1 günde tamamlanabilir. Ayrıca yine başvurudan sonra işlemlerinin tamamlanması bir gün sürecek olan banka hesabı açtırılması zorunludur.

APIM Tek pencere Ofisi'ne başvuru esnasında şu belgeler talep edilmektedir;

- İş Kurma Başvuru Formu, usulüne uygun olarak doldurulmuş ve imzalanmış,
- Tüzük, elektrik veya su faturasının onaylı bir kopyası ve üç (3) fotokopisi;
- Şirket tüzüğünün Ticaret Mahkemesi siciline tevdi edildiğine dair belge;
- Yönetici veya direktör ile ortakların kimliğini tevsik eden belgenin dört (4) adet fotokopisi;
- Beyan edilen her çalışanın kimlik belgesinin iki (2) fotokopisi;
- Sermayenin ödenecek kısmının yatırıldığına dair belge veya sermayenin 10.000 MRU'yu aşması durumunda yönetici tarafından miktarın alındığına dair beyan,
- Şirket adına banka hesabı açıldığına dair belgenin iki (2) fotokopisi;
- Gerekiyorsa, faaliyetin gerçekleştirilmesi için gerekli olan yetki belgesinin fotokopisi;
- Bu amaçla açılan "mobil bankacılık" hesaplarına ticari mahkeme kayıt ücretlerinin ödenmesi,

Yatırım teşviklerinden yararlanma başvurusu için ayrıca;

- Yatırım Teşvik Kanunu'nun avantajlarından yararlanma isteğine ilişkin dilekçe,

- Yatırım teşvik rejimine kabul için adayın iyi niyet beyanı (iş planı),
- Moritanya'daki Yatırımları Teşvik Ajansı (APIM) Genel Müdürüne hitaben mektup
- Şirket tüzüğü,
- S.A ise Genel Kurul Tutanağı,
- Proje fizibilite çalışması,
- Gerekirse çevresel etki bildirimi,
- Faaliyetin niteliğine göre ilgili Bakanlığın izni,
- R.C kayıt özeti,
- Kira sözleşmesi veya arazi tapusu,
- Muaf tutulacak Malzeme Listesi.

Sigorta

Moritanya'nın sigorta pazarı teknik yetersizlik ve düşük satın alma gücünden dolayı gelişmemiştir. Ulusal sigorta şirketleri, kısıtlama olmaksızın yabancı sigorta şirketlerinin reasürans hizmetini verebilir. Fakat bunu yapabilen sadece iki yerel şirket vardır. Piyasada ayrıca çoğunluğu yabancılara ait olan sigorta komisyoncuları (Gras Savoye ve Ascoma) bulunmaktadır.

Moritanya'da sigorta sektörünü düzenlemek ve geliştirmek için Sigortacılar Teknik Komitesi kurulması öngörülmüşse de uygulamaya geçmemiştir. Sektörle ilgili yayınlanmış herhangi bir istatistik veya rapor da bulunmamaktadır.

2017'de pazar, öncelikle motorlu taşıtlar için zorunlu hukuki sorumluluk sigortasına odaklandı. Basına göre toplanan primlerin yaklaşık %80'ini oluşturan söz konusu sigorta gelirleri, bölgesel karşılaştırmaya göre bile anormal derecede yüksek rakamdadır.

Uygulamada, diğer risklerin çoğu isteğe bağlı reasürans yoluyla veya yerel kuruluşa ödenen bir komisyon karşılığında yurtdışında sigortalanmaktadır. Sigorta Kanunu (Madde 199) yalnızca yerleşik şirketlerin Moritanya dahilinde riskleri sigortalayabileceğini belirtse de, başta madencilik faaliyetleri olmak üzere, risklerin sigortalanmasında yerel şirketlerin sadece aracılık yapıyor olması ülkede bu sektördeki yetersizliği göstermektedir.

Motorlu taşıtlar için hukuki sorumluluk sigortası, ithal edilen ürünlerin sigortası ve inşaat sigortası zorunludur. Ayrıca motorlu taşıtlar için hukuki sorumluluk sigortasında asgari prim tutarı zorunluluğu vardır.

İthal eşyasına, ticaret bakanlığınca onaylı bir sigorta şirketinden sigorta yaptırmak zorunlu olsa ve ihlal durumunda eşyanın gümrük kıymetinin %25'i oranında ceza öngörülmüş olsa da uygulamada gümrük idaresinin eşya kıymetine ekleme yapmakla yetindiği bilinmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

Moritanya’da 5’i çoğunluk hissesi yabancılara ait toplam 16 banka faaliyet göstermektedir. Bunlardan Chinguity Bank, Libya ve Moritanya devletlerine, Algerian Union Bank ise Cezayir’e ait olup diğerleri özel kesime aittir.

Sektörde 2012 yılından itibaren IMF’nin ve AFRITAC’ın teknik danışmanlığıyla ve Moritanya Merkez Bankası idaresinde bir reform ve modernizasyon süreci yürütülmektedir. Bunun sonucunda yeni bankalar kurulmuş ve artan rekabet bankacılık işlemlerinin maliyetini düşürmüştür. Buna rağmen halen yetiştin nüfusun sadece yaklaşık %30’unun bir finans kurumunda hesabı bulunmaktadır. Sektör, yönetim merkezi yurt dışında olan kredi kuruluşlarının faaliyetine açıktır. Ancak bu kuruluşlar da Moritanya’da kurulan bankalarla aynı şartlara tabidir ve asgari 17 milyon USD sermaye yatırımları gerekmektedir. Ayrıca bu kuruluşların ihtiyat oranları hesaplanırken ana merkez tarafından sağlanan garantiler hesaplamaya katılmaz.

2016 yılında bankalarca GSYİH’nın %25’ine tekabül eden, 1,17 milyar USD tutarında kredi kullandırılmıştır.

Bankalar ve finans kurumları tarafından alınan vade farkı, komisyon ve diğer ücretler üzerinden yaklaşık % 14 oranında BIC vergisi ve finansal işlem vergisi (TOF) uygulanır. Ancak Yatırım Kanunu kapsamında kredileri teşvik etmek için ilk yatırım kredileri veya orta ve uzun vadeli finansman anlaşmalarında bu vergiler alınmaz. Moritanya’da İslami bankacılık uygulanmakta ve bankacılık faaliyetleri büyük ölçüde murabaha yöntemiyle ithalatın finansmanına odaklanmaktadır.

Ayrıca bankalar kurumsal ve öngörülebilir değildir. Çalışılacak bankanın seçimi büyük önem taşımaktadır. Zira bir banka bilanço durumuna ve kendi iş planına göre hesabınızdaki paraya erişimi kısıtlayabilmekte, keyfi ücretler tahsil edebilmekte ve iş planını aksatacak ödeme sorunlarına neden olabilmektedir.

Kaynak: T.C. Nuakşot Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği